

Prof. Dr. Lipcsey Attila

A drogfogyasztásról általában

A központi idegrendszer az emberi élet minden tevékenységét regulálja: a mozgást, az érzelmi életet, a gondolkodást, a kreativitást stb. Egészséges körülmények között a rendszer működése „jutalmazó” és „büntető” rendszerek kiegyensúlyozott harmóniáját jelenti, ezek egyensúlya teszi lehetővé a normális emberi funkciókat. A fájdalominger, amely mindenképpen veszélyt jelző szignál, egyfajta „büntető jelzés” az élőlények, így az ember számára is, elkerülő magatartásmódokat diktál. Így igyekszünk elkerülni a traumákat, az éles tárgyakat, a tüzet stb. Azok a helyzetek, amelyek pozitív „jutalmazó” helyzeteket teremtenek, kereső magatartással társulnak. Egy olyan helyzet, amelyben jól érezzük magunkat, pozitív emóciót ad, és az ilyen helyzeteket keressük. Egészen természetes, hogy a most említett különféle funkciókat a központi idegrendszer megfelelő „eszköztárral” bonyolítja le, megfelelő pályarendszerek, illetve kémiai hírvivőrendszerek segítségével. Így „jutalmazó” kémiai mediátor anyagokkal rendelkezünk. Jól ismert tény, hogy a katekolaminok, endorfinok stb. „jutalmazó” rendszer szolgáltatában állnak, és ezeket külső kémiai ágensekkel is befolyásolni lehet. Nehéz élethelyzetekben nem ritka, hogy öngyógyító mechanizmusként, az ember

ezeket veszi igénybe szorongásoldóként, és az antidepresszáns hatást kihasználva alkoholt fogyaszt, vagy drogokhoz nyúl. Végsősoron ez képezi a drogfogyasztás bázisát. Ha az illető személyisége labilis, önkontrollja és fegyelmezettsége nem megfelelő, előáll a drogfogyasztó. Fontos körülmény az a tény, hogy az addiktológiából jól ismert a tolerancia fogalma - a hozzászokás miatt egyre nagyobb és nagyobb dózis adja ugyanazt az élményt. Mindehhez persze szükséges magának az anyagnak a beszerezhetősége. A hazai drogszcéna egyik jellegzetessége, hogy a hazánkban kialakult változások eredményeképpen - nem utolsósorban a határok kinyílásának és a forint konvertibilitásának eredményeképpen - hazánk a korábbi tranzit országból egyre inkább célországgá változott. Ez magyarázza a drogfogyasztás jelentős emelkedését, csak egy példa, a Fővárosi Szent János Kórházban 1978 és 1988 közötti évtizedben egyetlen heroinista nőbeteget kezeltünk (egy 23 éves nőbeteget, aki külföldi barátaitól kapta a szert) a 90-es évek végén már évente 30-40 beteg fordult meg, s az elmúlt évben ezek száma megközelítette az 50-et. Így naponta szembesülnünk kell a drog problémával.

Hazánkban ez idő szerint első sorban a marihuana, az amfetamin származékok, valamint egyre terjedő heroin addikció jellemzi a helyzetet. Az USA-ra máig is jellemző kokain abúzus nálunk kevésbé jellemző, és kisebb jelentősége van a

morfin származékoknak is. Jellegzetesnek tekinthető a drogok karrierje. Nagyon gyakran alkoholosan befolyásolt állapotban történik az első drogos „bevetés” az akaratgyenge állapotban erre jó lehetőség nyílik, a későbbiekben már kevésbé jellemző az alkohol szimultán fogyasztása. A lágy drogok azért jelentenek különös veszélyt, mert a későbbiek során ezen drogbefolyásolt állapotban kerül sor a heroin, vagy egyéb kemény drog használatára. S ezzel kialakul az ördögi kör, a folyamat nagyon gyakran megfordíthatatlanná válik.

Mindebből következik, hogy a legfontosabb tényező a megelőzés. Tapasztalásaim szerint az ez idő szerinti preventív program legnagyobb hibája az esetiség, az alkalmosság. Rövid kampányokkal, fel-felbuzduló lelkesedéssel biztosan nem lehet megfelelő eredményt elérni. A preventív munkát át kell strukturálni - permanens, állandó drogreprevenziót kell alkalmazni a társadalmi élet minden szintjén. Erre jó példák vannak világszerte, például Szingapúr - szemben a környező országokkal - már majdnem drogtiszta, s ez az évek óta folyó szívós, megelőző munkának az eredménye. Úgy fogalmazhatnánk, hogy állampolgári szinten kell a drogreprevenziót foganatosítani, épüljön ez bele mindennapi életünk összes mozzanatába, s akkor - lásd az USA-ban folyó nagyon eredményes nikotin elleni preventíót - biztosan eredményt fogunk elérni és egészségesebb lesz a magyar társadalom.

Prof. Dr. Lipcsey Attila
Szent János Kórház
Neuropszichiátriai Osztály
1125 Budapest, Diósárok utca 1.

FALUSI KÖRZETI ORVOSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK IX. ORSZÁGOS ÜLÉSE

Helyszín: Siófok, Hotel Ezüstpart

Időpont: 2000. április 28-30.

Téma: *Az egészségügyi alapellátás aktuális kérdései*

Tovább... Miből?!

Meghívott vendégek: az egészségügyi miniszter, a pénzügyminiszter, a miniszterelnöki hivatal

Információ: Dr. Dóczi Ildikó, Kovács Imre

2235 Mende, Fő út 6., Tel: 06-29/439-266, E-mail: fakoosz@elender.hu